

УДК 378.147.091.33.12.01-057.85/.86:63

<https://doi.org/10.31652/2415-7872-2024-80-28-34>

НАТАЛІЯ ОЛІЙНИК

<https://orcid.org/0000-0001-9340-4378>

natalia.oliinuko480@gmail.com

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул.
Острозького, 32, м. Вінниця

ОЛЕНА ШВЕЦЬ

<https://orcid.org/0000-0001-6126-4462>

kafedradesignwork@gmail.com

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри дизайну Національного
лісотехнічного університету України, м. Львів

ФОРМУВАННЯ ПРАКСЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ДУАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена дослідженню особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців лісового господарства в умовах дуального навчання. Автор акцентує увагу на значущості фахової передвищої освіти як ключового елемента науково-технічного прогресу та практичного впровадження інновацій у галузі лісового господарства. У статті розглянуто нормативно-правове регулювання професійної освіти в Україні, зокрема законодавчі акти та стандарти, що визначають сучасні вимоги до підготовки кадрів у даній сфері. Досліджено процес реформування освітньої системи, який сприяв виокремленню закладів фахової передвищої освіти як центрів здобуття професійних кваліфікацій. Значну увагу приділено ролі дуальної форми навчання, що забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок шляхом поєднання академічної підготовки з безпосереднім навчанням на виробництві. Особливу увагу приділено механізмам взаємодії закладів освіти та підприємств, що виступають стейкхолдерами у процесі підготовки кадрів. Досліджено основні напрями співпраці, включаючи створення спільної матеріально-технічної бази, розробки навчальних планів, забезпечення наставництва та формування механізмів оцінювання якості підготовки фахівців. У статті виокремлено та схарактеризовано три етапи реалізації дуального навчання: підготовчий, організаційно-виконавчий та рефлексивно-узагальнювальний.

Ключові слова: професійна освіта, дуальне навчання, дуальна освіта, фахова передвища освіта, лісове господарство, наставництво, прaxeологічний підхід, стейкхолдери.

NATALIA OLIINYK

<https://orcid.org/0000-0001-9340-4378>

natalia.oliinuko480@gmail.com

Candidate of Pedagogical Sciences,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University,
Ostrozsky str. 32, Vinnytsia

OLENA SHVETS

<https://orcid.org/0000-0001-6126-4462>

kafedradesignwork@gmail.com

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor National
Forestry University, Lviv, Ukraine

FORMATION OF PRAGMATIC COMPETENCE OF FUTURE FORESTRY SPECIALISTS IN THE CONDITIONS OF DUAL EDUCATION IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

The article is devoted to the study of the peculiarities of professional training of future forestry specialists in the conditions of dual education. The author focuses on the importance of professional higher education as a key element of scientific and technological progress and practical implementation of innovations in the field of forestry. The article examines the legal and regulatory framework for professional education in Ukraine, in particular, the legislative acts and standards that define modern requirements for training in this area. The article examines the process of reforming the educational system, which contributed to the separation of institutions of professional higher education as centres for obtaining professional qualifications. Considerable attention is paid to the role of the dual form of education, which ensures the integration of theoretical knowledge and practical skills by combining academic training with direct on-the-job training. Particular attention is paid to the mechanisms of interaction between educational institutions and enterprises that act as stakeholders in the training process. The main areas of cooperation, including the creation of a joint material and technical base, development of curricula, provision of mentoring and formation of mechanisms for assessing the quality of training, are investigated. The role of stakeholders in modernising educational programmes and improving the effectiveness of practical training is also considered. The article identifies three stages of dual learning implementation: preparatory, organisational and executive, and reflective and generalising. The results of each stage are described, including the development of teaching and learning materials, organisation of mentoring, assessment of students' competences and their adaptation to real production conditions.

Key words: vocational education, dual training, dual education, professional higher education, forestry, mentoring, praxeological approach, stakeholders.

Професійна освіта майбутніх фахівців лісового господарства є ключовою ланкою науково-технічного прогресу та практичного впровадження інновацій, при цьому вона охоплює широкий спектр соціально-

фахової передвищої освіти має Концепція розвитку професійно-технічної освіти та Державний стандарт професійної підготовки фахівців лісового господарства, що визначають стратегічні напрями модернізації освітньої сфери.

Реформування системи професійної освіти сприяло виокремленню закладів фахової передвищої освіти, які згідно з чинним законодавством виконують функцію центрів здобуття повних і часткових кваліфікацій у межах професійної та фахової передвищої освіти. Окрім цього, такі установи відіграють роль кваліфікаційних центрів, уповноважених здійснювати оцінювання та офіційне визнання результатів навчання, у тому числі отриманих у процесі неформальної освіти. Це забезпечує підвищену адаптивність освітньої системи до динамічних змін на ринку праці та сприяє інтеграції різних форм навчання в єдину систему професійної підготовки. У другому розділі Закону структурно визначено основні елементи системи фахової передвищої освіти, включаючи класифікацію спеціальностей і галузей знань відповідно до положень Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти. Цей документ встановлює чіткі кваліфікаційні вимоги до випускників, критерії оцінювання їхніх навчальних досягнень, нормативний обсяг навчального навантаження, основні професійні компетентності, а також необхідні матеріально-технічні ресурси для забезпечення освітнього процесу. Запровадження таких стандартів сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно функціонувати в галузі лісового господарства та відповідати сучасним вимогам професійної діяльності.

Існує низка наукових досліджень присвячених обґрунтуванню різноманітних підходів до формування праксеологічної компетентності майбутніх фахівців у закладах фахової передвищої освіти в умовах дуального навчання. Зокрема, у працях О. Кравченка розглядається специфіка інтеграції дуальної освіти в процес професійної підготовки спеціалістів з харчових технологій, що базується на компетентнісному підході. Такий підхід сприяє гармонійному поєднанню теоретичних знань і практичних навичок, що є ключовим чинником підвищення професійної готовності випускників до реальних виробничих умов. З. Подоляк здійснив ґрунтовний аналіз еволюції лісгосподарської освіти в Австрії. У контексті вдосконалення підготовки висококваліфікованих спеціалістів науковець В. Хоменко розробив теоретико-методологічні засади впровадження дуального змісту професійної освіти для інженерів-педагогів комп'ютерного профілю.

Науковці досліджують особливості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих працівників лісового господарства, аналізуючи сучасні підходи до формування їхніх компетентностей та адаптації до вимог галузі. Значний внесок у цьому напрямі здійснили І. Вдовенко, Л. Коритко, Л. Макодзей, Є. Мішеніна, Н. Стрижак, В. Хрик, О. Якименко, І. Ярова та інші вчені, які детально досліджують ефективність освітніх методик у цій сфері. Окрему увагу приділено дуальній формі навчання як механізму інтеграції теоретичної підготовки з практичною діяльністю, що висвітлено в працях Л. Кримчак. Водночас Н. Олійник та С. Літвінчук обґрунтовують необхідність модернізації професійної освіти майбутніх фахівців аграрного сектору, наголошуючи на важливості інноваційних підходів до формування компетентнісної моделі підготовки кадрів.

Отже, сучасний науковий дискурс акцентує увагу на пошуку оптимальних шляхів удосконалення професійної підготовки фахівця лісового господарства, які спрямовані на формування праксеологічної підготовки в умовах дуального навчання.

Метою статті є визначення особливостей формування праксеологічної компетентності майбутніх фахівців лісового господарства в умовах дуального навчання в закладах фахової передвищої освіти.

В умовах ринкової економіки державні підприємства, які належать до сфери управління Держагентства лісових ресурсів України не в змозі повністю взяти на себе витрати з підготовки кадрів для власного виробництва. Однак такі підприємства часто виступають як соціальні партнери освітньої установи (стейкхолдери), при цьому мають змогу формувати замовлення за затребуваними спеціальностями, вносити рекомендації та корективи в зміст навчання, направляти на навчання найкращих працівників, проводити навчально-виробничу практику на реальній виробничій базі й тим самим домогтися високої якості підготовки фахівців для власного підприємства.

У зв'язку з цим доцільно розглянути особливості впровадження елементів дуального навчання в підготовку фахівців лісового господарства, тому що саме дуальне навчання передбачає взаємодію й кооперацію виробничої сфери (підприємств) та освітніх установ (закладів передвищої освіти), що виступають як соціальні партнери (стейкхолдери), спрямовану на підвищення якості праксеологічної компетентності фахівців.

Науковці вітчизняної професійної освіти Н. Гапонюк, Л. Марценюк, Л. Самчук визначають дуальне навчання як «освітній процес, що поєднує практичне навчання з частковою зайнятістю на виробництві та навчання в традиційному освітньому закладі» [2, с. 238]. Така система спрямована на підготовку фахівців, які мають як ґрунтовні знання, так і реальний досвід роботи з обраної професії. Дуальне навчання дозволяє студентам одночасно здобувати освіту та застосовувати отримані знання на практиці, що сприяє їхній швидкій адаптації до ринку праці. Подібна форма професійної освіти являє собою механізм тісної взаємодії держави, роботодавців, профспілок і

різних громадських об'єднань з підготовки висококваліфікованих кадрів відповідно до потреб ринку праці [5, с. 154]

Ми визначаємо дуальне навчання як інноваційний тип організації професійної освіти, який передбачає тісний взаємозв'язок закладу освіти з виробництвом, що забезпечує високий рівень підготовки випускників галузі лісового господарства. Дана діяльність об'єднує педагогічні цілі та інтегровані можливості закладів фахової передвищої освіти та базового підприємства й реалізує цільові установки на кожному етапі підготовки.

Аналіз досліджень Т. Равчиної та Г. Шемелюк доводять, що успішній реалізації завдань соціального партнерства сприяє система нових принципів організації фахової передвищої освіти, в основу яких покладено інтегративну ідею: «роботодавець визначає, чому навчати, освітній заклад – як навчати» [8, с. 199].

З метою експериментальної перевірки ефективності освітнього процесу у Вінницькому транспортному коледжі (ВТФК) було впроваджено технологію підготовки фахівців в умовах дуального навчання. Партнерами виступили – Вінницька лісова науково-дослідна станція та МКП «Вінницязеленбуд». У педагогічному експерименті взяли участь здобувачі освіти, які навчаються за спеціальністю 205 «Лісове господарство».

Педагогічна технологія розглядається як така, що відбиває тактику реалізації освітніх технологій і вибудовується на знанні закономірностей функціонування системи «педагог – матеріальне середовище – учень» у певних умовах навчання (індивідуальне – групове – колективне – масове тощо). Їй притаманні загальні риси й закономірності реалізації освітнього процесу незалежно від того, при вивченні якого конкретного предмета вони використовуються. «Педагогічна технологія трактується як сфера знання, яка включає методи, засоби навчання і теорію їх використання для досягнення цілей освіти» [6, с. 31]. В умовах дуального навчання педагогічну технологію підготовки фахівців можна визначити як технологічний ланцюжок дій, етапи якого можна звести до нижченаведеного переліку. Кожен з цих етапів передбачає певну послідовність виконання:

1. *Підготовчий етап*: дослідження (діагностика), концептуалізація, цілепокладання, змістове самовизначення, розробка технології підготовки фахівців в умовах дуального навчання, попередня соціалізація.

2. *Організаційно-виконавчий етап*: уточнення плану роботи кожним з учасників розробки технології підготовки фахівців в умовах дуального навчання, покрокове виконання запланованих дій; корекція перебігу реалізації та дій учасників підготовки фахівців в умовах дуального навчання на основі зворотного зв'язку; отримання та внутрішнє оцінювання продукту технології підготовки фахівців в умовах дуального навчання; презентація остаточних результатів роботи та їхня зовнішня експертиза (оцінювання).

3. *Рефлексивно-узагальнюваний етап*: рефлексія результату; оцінювання якості отриманого продукту; оцінювання якості спільної діяльності та стосунків соціальних партнерів; перспективи використання продукту технології підготовки фахівців в умовах дуального навчання.

Розглянемо поетапний процес впровадження технології підготовки фахівців в умовах дуального навчання.

Підготовчий етап. На цьому етапі заклад фахової передвищої освіти з метою вдосконалення підготовки фахівців з урахуванням реальних потреб галузі та для підвищення власної конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг здійснив прогноз галузевих і регіональних потреб у фахівцях. Також базовий навчальний заклад передвищої освіти здійснив: аналіз професійно-кваліфікаційної структури підготовки кадрів в області; аналіз структури і складу кадрів, що готуються, а також потреб у висококваліфікованих кадрах відповідно до орієнтації на промислово-економічний розвиток області та регіону, перспективних інвестиційних проєктів; аналіз пропозицій роботодавців для формування прогнозу потреби в кадрах; розробив консолідований план контрольних цифр прийому за напрямками підготовки фахівців; провів професійну профорієнтацію.

На цьому етапі профорієнтаційна діяльність передбачала залучення до процесу всіх основних учасників, а саме ВТФК і підприємства. Основними інструментами системи профорієнтації стали: створення мережі спеціалізованих служб консультування на підприємстві та в освітньому закладі передвищої освіти; проведення масових профорієнтаційних заходів у ВТФК, а також виїзні дні відкритих дверей; проведення спеціалізованих конкурсів професійної майстерності, що проводяться об'єднаннями роботодавців. Система профорієнтаційної діяльності спиралася на результати прогнозу галузевих потреб, а фокус заходів профорієнтаційної діяльності враховував результати цього прогнозу.

На підготовчому етапі керівники підприємства МКП «Вінницязеленбуд» з метою розвитку системи прогнозування потреби у кваліфікованих кадрах певного рівня та профілю і для скорочення витрат підприємства на кадровий рекрутинг провели оцінку якості підготовки спеціалістів й склали рейтинг освітніх закладів, які навчають за кваліфікацією «Лісове господарство»; визначили відповідальних виконавців на підприємстві із забезпечення розвитку системи дуального навчання в умовах виробничо-освітнього кластеру «освітньому закладі передвищої освіти – підприємство»;

виявили якісну та кількісну складові потреби в професійному навчанні зараз і в перспективі; сформували узгоджене замовлення на підготовку спеціалістів для власного підприємства; визначили основні компетентності для кваліфікації кадрів.

Адміністрація Вінницької лісової науково-дослідної станції на підготовчому етапі роботи узгодила замовлення на проведення науково-дослідної діяльності для розв'язання виробничих завдань; сформувала механізми мотивації працівників підприємства до навчання за дуальною системою освіти; провела збір заяв на навчання за дуальною системою освіти серед працівників підприємства; провела діагностику професійних інтересів перспективних робітників; для підвищення ефективності використання спеціалістів, розвитку їхньої професійної компетентності та мобільності провела фаховий відбір абітурієнтів.

Для забезпечення розвитку системи наставництва підприємство здійснило відбір кандидатів на посади наставників та організувало їх навчання. Також було розроблено комплекс заходів щодо мотивації діяльності наставників, які закріплені в Положенні про наставництво.

Особливу значущість мали такі функції підприємств:

- розробка механізмів інтеграції наставництва на всіх ключових етапах підготовки кадрів для власних потреб;
- участь у створенні моделі освітнього процесу на основі принципів дуального навчання з урахуванням специфіки підприємства та закладу фахової передвищої освіти (ЗФПО), зокрема розробка практичних рекомендацій щодо включення до робочих програм ЗФПО розділів, які розкривають теоретичні основи реальних виробничих чи технологічних процесів;
- визначення індивідуальної траєкторії професійного розвитку здобувачів освіти, а також розробка критеріїв оцінювання якості освіти та матеріалів для проведення атестаційного екзамену (спільно з представниками ЗФПО та наставниками);
- підготовка нормативно-правового забезпечення реалізації освітніх програм у межах дуальної форми навчання та формування пакету документів, необхідних для ефективної організації освітнього процесу.

Результатом цього етапу є затвердження консолідованого плану контрольних показників прийому за напрямом підготовки фахівців, інтегрованого навчального плану за спеціальністю «Лісове господарство», а також сформованого пакета документів нормативно-правового забезпечення реалізації освітніх програм у межах дуальної форми навчання, що забезпечує ефективну взаємодію закладу вищої освіти та підприємства.

Організаційно-виконавчий етап. Даний етап передбачав реалізацію спільної стратегічної мети закладу фахової передвищої освіти (ЗФПО) та підприємства, а саме – впровадження організаційно-педагогічних умов для вдосконалення підготовки фахівців відповідно до реальних потреб базового підприємства. Було передбачено спільну діяльність закладу фахової передвищої освіти та підприємства, зокрема:

- створення спільної матеріально-технічної та виробничої бази для організації дуального навчання, а також проведення науково-дослідної роботи, спрямованої на розв'язання виробничих завдань;
- комплектування штату підприємства кураторами дуального навчання на умовах зовнішнього сумісництва серед викладачів закладу фахової передвищої освіти ВФТК;
- створення на підприємстві циклових комісій і науково-дослідних лабораторій;
- залучення працівників підприємства до викладання в системі дуального навчання за напрямами, визначеними спільно з підприємством, шляхом їхнього прийняття на базові кафедри на умовах зовнішнього сумісництва, а також забезпечення їх навчальним навантаженням;
- сприяння освітній діяльності викладачів дуального навчання, прийнятих на умовах зовнішнього сумісництва працівників підприємства.

Цей етап забезпечував ефективну інтеграцію освітнього процесу з практичними потребами підприємства, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців, адаптованих до сучасних умов виробництва. У рамках співпраці між закладом фахової передвищої освіти (ЗФПО) та підприємством було здійснено низку заходів, спрямованих на ефективну організацію освітнього процесу з урахуванням специфіки професійної діяльності та корпоративного замовлення підприємства.

Основні напрями роботи включали: створення цифрових комісій на підприємствах, визначених спільно з закладом фахової передвищої освіти (ЗФПО); розробку навчальних планів та календарного графіка, синхронізованого з діяльністю освітнього закладу та виробничими можливостями підприємства; складання плану заходів для забезпечення освітнього процесу, зважаючи на професійну специфіку та кадрові потреби підприємства; розробку механізмів оцінювання та реалізації траєкторій професійного розвитку здобувачів освіти; доповнення професійними й спеціалізованими компетентностями робочих навчальних програм; запровадження вибіркового дисциплін за профілем спеціальності, що враховують специфіку діяльності базового підприємства, з використанням годин варіативної частини освітнього стандарту; узгодження та затвердження змісту

науково-дослідної роботи здобувачів освіти, тем кваліфікаційних та курсових проєктів, орієнтованих на вирішення конкретних виробничих завдань; забезпечення стажування викладачів спеціальних дисциплін на підприємстві; упровадження заходів щодо мотивації наставників та організацію курсів підвищення кваліфікації для наставників (кураторів) за профільними напрямками, що є необхідними для реалізації освітнього процесу в межах дуального навчання; забезпечення можливості здобувачам освіти відвідувати навчальні заняття як у закладі фахової передвищої освіти, так і на підприємстві в рамках індивідуальних навчальних планів та навчання на робочому місці; контроль за виконанням наставниками програми дуального навчання, їхніх посадових інструкцій та обов'язків, уключаючи організацію залучення студентів до виробничого процесу та проведення інструктажів; організацію процедур проміжного контролю якості реалізації програм дуального навчання, у тому числі за участю наставників і керівників базового підприємства; розробку механізмів та інструментів для проміжного контролю якості реалізації освітніх програм дуального навчання; інтеграцію ресурсних баз ЗФПО та підприємства для організації виробничої практики; забезпечення здобувачів освіти під час проходження дуального навчання транспортуванням до підприємства, спеціальним одягом, навчальними матеріалами, витратними ресурсами згідно з чинними нормами; надання здобувачам освіти доступу до практичних матеріалів та виробничих процесів, за винятком інформації, що є комерційною; залучення здобувачів освіти як співвиконавців науково-дослідних робіт під спільним керівництвом викладачів ЗФПО та співробітників підприємства з подальшою підготовкою та захистом курсових і випускних кваліфікаційних робіт. Ці заходи забезпечують ефективну інтеграцію освіти та виробництва, сприяють підготовці висококваліфікованих фахівців, адаптованих до сучасних вимог професійної діяльності.

Підсумком організаційно-виконавчого етапу стала підготовка висококваліфікованих фахівців, орієнтованих на специфіку діяльності підприємства, що включає роботу з його унікальним обладнанням і технологіями. Окрім цього, було забезпечено підвищення кваліфікації викладачів спеціальних дисциплін.

Рефлексивно-узагальнювальний етап. Основною метою цього етапу була перевірка якості підготовки фахівців відповідно до вимог базового підприємства та освітнього стандарту фахової передвищої освіти. Для реалізації поставленої мети підприємство та заклад фахової передвищої освіти ВФТК спільно здійснили такі заходи:

- контроль виконання кураторами та викладачами вимог стандарту фахової передвищої освіти, програми дуального навчання, робочих програм навчальних дисциплін і професійних модулів, а також їхніх посадових інструкцій і функціональних обов'язків;
- оцінювання загальних і професійних компетентностей здобувачів освіти за спеціальністю відповідно до стандарту та робочих програм навчальних дисциплін і професійних модулів;
- контроль якості підготовки фахівців під час проведення підсумкової атестації;
- оцінювання відповідності траєкторії професійного розвитку здобувачів освіти, зокрема проведення кваліфікаційних іспитів за участю представників підприємств;
- аналіз результатів науково-дослідної роботи здобувачів освіти та статистичних даних щодо впровадження їхніх раціоналізаторських пропозицій;
- залучення здобувачів освіти до виконання наукових досліджень під спільним керівництвом викладачів та співробітників підприємства, що передбачало подальшу підготовку та захист курсових і кваліфікаційних робіт.

Завдяки проведеним заходам забезпечено комплексну оцінку якості підготовки майбутніх фахівців, а також їхню адаптацію до реальних виробничих умов і вимог ринку праці.

Підприємство здійснило облік результатів оцінювання якості професійної освіти: під час ухвалення управлінських рішень на підприємстві; при атестації кадрів; під час формування плану-замовлення на підготовку фахівців; при визначенні матеріального стимулювання працівників, які навчаються за програмою дуального навчання. Заклад фахової передвищої освіти, використовуючи результати оцінювання якості професійної освіти в умовах дуального навчання, здійснив: модернізацію та коригування освітніх програм, навчальних планів, контрольних та оцінювальних засобів, програм виробничої практики тощо; організацію управлінської, методичної та педагогічної діяльності, спрямованої на підвищення якості підготовки фахівців; аналіз перспективних форм співпраці з підприємствами-роботодавцями з метою розширення джерел фінансування; визначив стратегію розвитку дуальної системи освіти в Україні та області.

Позитивним результатом етапу роботи стало: коригування навчальних планів; розвиток системи незалежної оцінки якості підготовки фахівців лісового господарства.

Технологія підготовки фахівців за умов дуального навчання здійснювалася як комплексне використання активних та інтерактивних методів навчання, націлених на діяльнісне залучення здобувачів освіти до освітнього процесу, використання дистанційного навчання, методів проблемного викладу; Case-study; дослідницького методу; методу спрямованого експерименту; методу моделювання; рефлексії діяльності.

Завдяки впровадженню даної технології відбулися значні зміни в підготовці майбутніх фахівців лісового господарства. Значно покращилась мотивація здобувачів освіти до навчально-пізнавальної діяльності. Якість знань та успішність здобувачів освіти ВФТК зросла удвічі. На думку викладачів ЗФПО, основним важелем цьому послужило те, що практичне навчання здобувачів проводилось на основі методики виробничих ситуацій, з подальшою підготовкою доповіді та її обговорення з наставниками підприємств. Упровадження дуального навчання дало змогу здобувачам освіти ефективніше опанувати певні теми дисциплін та покращити рівень знань.

Отже, важливим напрямом удосконалення практичної підготовки здобувачів є забезпечення праксеологічного підходу до практичної підготовки, за якого перед здобувачами освіти ставиться виробнича ситуація, яку здобувач вирішує, використовуючи набуті теоретичні знання в умовах дуального навчання.

Література

1. Державний стандарт професійної (професійно-технічної) освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 1077 від 20.10. 2021 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2021-%D0%BF#Text>.
2. Гапонюк Н. Дуальна підготовка як складова системи професійної освіти молоді. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації* : матеріали XIX Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 30 листоп. 2016 р. Переяслав-Хмельницький, 2016. С. 238–240.
3. Липчей М. С. Структура праксеологічної компетентності майбутніх фахівців лісового господарства як результат дуального навчання в закладах фахової передвищої освіти. *Інноваційна педагогіка*, 2023. Випуск 66. С. 150–153
4. Кучай Т., Кучай О., Рокосовик Н. Формування у фахівців лісового господарства ціннісного ставлення до праці та світосприйняття забезпечення екологічної стійкості. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки, 2022. Випуск 200. С. 26–30.
5. Марценюк Л.В. Дуальна освіта як засіб ефективного поєднання теорії та практики. *Review of transport economics and management*, 2020, вип. 4(20). С. 154–161.
6. Олійник Н. А., Шаргородська В. М. Педагогічні умови праксеологічної підготовки студентів аграрних закладів вищої освіти як суб'єктів інноваційної діяльності. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія 05. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Випуск 84.(Т. 2). С. 31–33.
7. Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників: довідник. Київ : Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. 87 с.
8. Равчина Т., Шемелюк Г. Організація освітнього процесу в системі фахової передвищої освіти у вимірі законодавчих змін. *Вісник Львівського університету*. Серія педагогічна, 2019. Випуск 34. С.198–208
9. Самчук Л. І. Дуальна освіта – сучасна форма підготовки конкурентоспроможних фахівців: зарубіжний досвід. *Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій: український і зарубіжний досвід*: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 150–155.

Reference

1. Derzhavnyi standart profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity. [State standard of vocational education and training]. Zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1077vid 20.10. 2021 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2021-%D0%BF#Text>.
2. Haponiuk N. Dualna pidhotovka yak skladova systemy profesiinoi osvity molodi. [Dual training as a component of the youth vocational education system]. *Tendentsii ta perspektyvy rozvytku nauky i osvity v umovakh hlobalizatsii* : materialy KhIKh Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf., 30 lystop. 2016 r. PereiaslavKhmelnyskyi, 2016. S. 238–240.
3. Lypchei M. S. Struktura prakseolohichnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv lisovoho hospodarstva yak rezultat dualnoho navchannia v zakladyakh fakhovoi peredvyshchoi osvity. [The structure of praxeological competence of future forestry specialists as a result of dual education in higher education institutions]. *Innovatsiina pedahohika*, 2023. Vypusk 66. S. 150–153
4. Kuchai T., Kuchai O., Rokosovyk N. Formuvannia u fakhivtsiv lisovoho hospodarstva tsinnisnoho stavlennia do pratsi ta svitospryniattia zabezpechennia ekolohichnoi stiikosti. [Formation of a value-based attitude to work and a worldview of environmental sustainability among forestry professionals]. *Naukovi zapysky*. Serii: Pedahohichni nauky, 2022. Vypusk 200. S. 26–30.
5. Martseniuk L.V. Dualna osvita yak zasib efektyvnogo poiednannia teorii ta praktyky. [Dual education as a means of effectively combining theory and practice]. *Review of transport economics and management*, 2020, Vyp. 4(20). S. 154–161.
6. Oliinyk N. A., Sharhorodska V. M. Pedahohichni umovy prakseolohichnoi pidhotovky studentiv ahrarnykh zakladiv vyshchoi osvity yak subiektiv innovatsiinoi diialnosti. [Pedagogical conditions of praxeological training of students of agrarian higher education institutions as subjects of innovation activity.]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Drahomanova*. Serii 05. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy, 2021. Vypusk 84.(T. 2). S. 31–3
7. Pedahohichni tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi kvalifikovanykh robitnykiv: [Pedagogical technologies in the professional training of skilled workers]. dovidnyk. Kyiv : Instytut profesiino-tekhnichnoi osvity NAPN Ukrainy, 2015. 87 s.

8. Ravchyna T., Shemeliuk H. Orhanizatsiia osvithnoho protsesu v systemi fakhovoi peredvyshchoi osvity u vymiri zakonodavchyykh zmin. [Organisation of the educational process in the system of professional higher education in the context of legislative changes]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya pedahohichna*, 2019. Vypusk 34. S.198–208
9. Samchuk L. I. Dualna osvita – suchasna forma pidhotovky konkurentospromozhnykh fakhivtsiv: zarubizhnyi dosvid [Dual education is a modern form of training competitive specialists: foreign experience]. *Profesiina pidhotovka fakhivtsiv u vymiri novykh osvitnikh realii: ukraïnskyi i zarubizhnyi dosvid: monohrafiia*. Ivano-Frankivsk:NAIR, 2019. S. 150-155.